

Landskap: Skåne Upptecknat av: Nils Bjarne
 Härad: Gäddede Adress: Edvard Lindahls väg 14a/Malmö
 Socken: V. Wram Berättat av: Uppptecknaren m. H. Lemke
 Uppteckningsår: 1895, 1897, 1940 Född år: i

A. Peter Tyrseus döttrar i Vänge. / Olavs mordet. s 9.
 Berättelse från 1100 talen, berättad av älskan Pias Larsson
 gårdens beqv. Skjettijunga #15, V. Wram socken Gäddede härad
 samt skogvaktaren Mårten Mårtensson / Fjerrhane /
 Hultsa, Svenskåps socken, Hultsa härad.

B. Peter Tyrseus döttrar, printkonsten. s 8.
 Upppteckning i en dansk eller skånsk visning fr 1630 talen
 Berättad av Nils Bjarne Malmö.

Mark:
 (Lundst. i g.
 338
 (del II)

Biografiska uppgifter.

Nils Larsson född 1812 i Skj. V. Wram socken, lantl. mångsidig men
 arbetsam, str. odlare, läste mycket och religiös natur, Adressen
 Mårten Mårtensson född 1812 i Hultsa, Svenskåps socken, skogvaktare,
 jordbrukare, jägare, mycket skjutövning, livlig & religiös natur, gladlynt.
 Nils Bjarne född 1883 i Skj. V. Wram, el. arbetslös, f. d. militär, som ung jordbrukare.

Skriv endast på denna sida!

A.

Per Tyrsens döttrar i Vänge. / Orarpsmordet

sågen från 1100 berättad av Nils Larsson, V. Wrams socken, Gärdås och skogvaktaren Märten Märtenss, Fjerhane, Svenhöps socken, Frostå. Någon gång under 1100 solat, Ombalov säggen, bodde en frönögen brude, Per Tyrsen, i Vänge, det nuvarande Olarp, inom Epphults försam. Gärdås härad. Det föddes honom tre söner, dua med en blodleva i sina kemtina rögra händer. Den biträddande "jorarnoren" förvände Per Tyrsen, att det skulle födas honom tre döttrar, och att söverna skulle bliva stans bannemän. Per Tyrsen och den stränga fru Karin blevo mycket sorgna över spädornas. För att häva dem och hindra stans förverkligande pånde han, efter sina tre dötters fidelitet, söverna till främmande land. När han hade förbindelsen. Döttrarna växte upp

LINDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Den fagra kärnan, som sökte omhvar sina fr-
äddens sorg, men Per Tyrse grubblade över sina söners
frånvaro. En fullmåns morgon Hennes döttrarna
bege sig till Julottan. Den dåvarande mormors
kyrkan var belägen i det övre en och en halv
mil därifrån belägna Nebbetor / Tings / Köbbetor
den grundan var en kyrkan ännu är tillfinnas.
Tärnorna klädda sig i fina silkeskläder som
företag anskaffat ifrån främmande land. De gå-
ro sig tidigt iväg och då de kommo till
Vängsvid mötte dem tre vagnar. Tärnorna
flydde in i skogen men blövo förföljda och den
ynste vagnen upphörde en av dem, som hade
våldtog och därefter avhög hennes huvud.
En annan sprang fram å platsen. Hängu
ner i skogen uppkom den andra kärnan

UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

av en annan vacker våldförde sig på henne
 och anhägg hennes tvoud. Hon blev spölang en
 källa fram. Den äldste ^{hans} kusnen ända med till
 en plats där tillu stöt nu är betaget, där hon
 fastsogs av den tredje vallaren, som hette Åre
 De två andra vallarna & de två andra tillräpne
 honom Åre Åre låt henne ej fly, jaga henne
 ut i frätrens dy. "Hänu vedes församma
 öde som de båda födda. Vallarna avtog
 jungfruens kläder och vandret vidare. När
 de komna till en stor sten giung de upp på
 den för att tjupa efter beringar. De giung där
 bryn på en stor görd. Den äldste sade då: "Åre
 detta min föder görd" Hanon vännu i tre
 delar. Den tredje fulldoq morgonen tjupa
 stenen, med en kanna, i tre delar. I mitt
 denna sten som ännu finns kvar, står

A. Per Tyrssen

M. 6883:5

5.

ett hus som benämnes Vallarehuset / De höjans
vallarna gick bort sin gård, brände på
de dödade kläder. Utanför gården träffade
de Fru Karin. Då hon såg sina dötters blö-
diga kläder skryddade hon sig in till Per
Tyrssen, och beklagande utbröt hon, 'Ne vänner
hava dräpt våra dötters!'. Per Tyrssen sprang
ut med sin svärd i handen och en häftig
sprid utbrann sig. Per Tyrssen kämpade med de
äldste, men den tredje band han med bost,
och släpade in honom i slugan för att
få veta vem han var. Vallaren svarade
att hans fader var 'Per Tyrssen i Vänge' och
modern 'Fru Karin den stränga'. Vallaren
frågade, 'Vem ären du?' - 'Jag är din fader!'
- 'Ären du min fader', så är jag Eder bon och
min bysby buseman. Låt mig inte leva!

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Per Tyrson tog sitt svärd och avhugg hans huvud. En tjock blodström rann ut över golvet tjocka elefantar. Di det månghundraåriga huset ravs ned fanns i golvet plankor en mörk fläck från denna händelse. Fru Karin dogar sterkt och sorg, och den julen lägo & lito i Per Tyrsons gård. Men den stunden var väl jag inte. Klankor en i fliden från gårdens deltagande frövar. Per Tyrsons sorg var stor och han kan sökte finna bot. Han bestämde att bygga en kyrka för att dämpa sorgens och hemslas grinningen. Kyrkan var ämnad att byggas i en plats söder om Riketsrummen men ditfordad material bortfördes om natten till Ekshult där kyrkan blev byggd. Platsen där kyrkan ämnade byggas i visst Riketsrummen

A. Per Tyrson

M. 6883 : 7

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skapas ännu Kiurkeagra eller Tjötelyskan
 under golv i Per Tyrsons stuga skan fram
 ha nedlopp ett silvverkens men detta skan,
 under Hall II tes tid blivit faget av snopp-
 kammare eller andra. På Per Tyrsons gårdslus
 rest träskan, skan från början ha blivit
 rest av Per Tyrson och av samma gårdägare
 utbytta vid behov. Det nu befintliga
 skottet av tjäns etc har varit försett med
 en inskift som är nästan utjolat.

Upparbetningen har höit berättas att
 fr 30 i 40 är sedan skottet vid byggkost arbe-
 ten blivit väl flyttat man slatta förarbetade
 så stora obelag att gårdägarens önskan
 skottet på sin gamla plats där det ännu är
 stå kvar.

Olavs skan ha skänkt till honom efter Per Tyrsons
 uppgift som Olav pass skott efter, den äldste som hette Per.
 Den andra somens namn har jag aldrig höit ombes.

M. 6883 : 8

8. 2

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

B.

Per Tyrrens clöttrar.

Rimkrönikan upptecknad på 1630 talet i en Dansk-Skänk visbok.
Omskriven och försvenskad 1897 av Drils Biarne, Skj. U. Wram sothen
År 1897 fann jag, i en lät Skiep tillhörigt min
i slutet av 1850 talet sin utlandat oersta förel.
en bok. Denna bok som utgivits på 1630 talet
var tryckt på danska eller kanske holländsk
skänken då språket var mer likt det skänk
än danska från samma tid. Enf. anteckning
i boken, så var den intrykt i Köpenhamn 1858
av min förel. Jeppe Niemann, troligast under en
resa dit för en dansk arkiv utforskning
om Tunnagra/Snapphans. Boken innehåller gamla
skänkens visor och kröniker samt några sägner
Bokens språk var som en muddelströ förel. bok
och trycket var latinsk bokstaver av gammalmodigt form.

B. Per Tyrson

M. 6883:9

8. 6

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Brokans innehåll var beaktad och utgivaren,
nämnet har jag glömt. I denna boks fanns en
rimkrönika om "Per Tyrsons dotter". Till denna
krönika fanns en not som berättade något om
händelserna kring och uppteckning. Berättelsen
om Per Tyrson hade jag hört årligen gånger
varför jag hade påstått intresse för detta rim.
Då fann jag också hade intresse om den kända sången
avstämning jag "Per Tyrsons dotter" i försvunnet
fanns det för att jag var rädd att boken skulle komma
kort genom lina och det kunde ej alla läsa den
gamla texten obekvämt. Men för två tredjedelar
av denna skr. översättning av boken vilken kan
kallas två, ty boken är förstörd vid eldsvåda i mitt
födernhem. Den bevarade delen av
rimkrönikan lyder enf. följande.

Per Tyrsten i Vänge söyde förvirliga, länge.
 Lönen föddes med lever i hand
 Fändes på båt sin främurade hand
 För att de inte skulle kunna nå
 Diäpa sina tre bytter, små.
 Sögsen i minnet han sövrens fiets.
 Ofta han sin fru Karin giets.
 Julen de stannas sin Tyrsten gå,
 Sina tre hämmas fogra, små.
 Sina sin Nebber- framp Nöbberoot stannas de vandra.
 Den yngsta vakenode väckte de andra.
 De satte de sig på bängetrest
 De flötade de vandraas loets
 De togo de sinu bilsekläi på.
 De de sig sin Tyrsten stannas gå
 När så de kommo sin Vängelid
 Där mötte dem tre vandra vid.

B. Per Tyrssen.

M. 6883: 11

70.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

'Hutungen, 'I vilken bli vaktarevis
Ellers och, 'I mörket sedet unga liv.'
'Inne vilken vi bli vaktarevis.
Keller vi mörket vakt unga liv.'
De huggo huvur från dess kropp.
Där rinner de förbrända händer öpp.
Kroppen gräde de med i dy
Klädnarna buro de fram till by.
När de kommo till Vänga gård
Ute för dem Fru Karin står
'Och vilken 'I köpa billeskär
Som av nio jungfrur skickas är?
'Hör upp Eda skickas och låten mig de
Törkända jag känner dem alla tre.'
Fru Karin slog sig hört fri sitt bröst
Hän går till Per Tyrssen fri än på bröst

B. Per Tyrssen

M. 6883:12

. 71.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

'Det gånge her varare uppe när gåi
de hava dräpt ana her Nötterns väi!

Per Tyrssens kind den lågor i brand
tog brändet bitte i sin starka hand
Fört drog han ned de äldsta två.

Den tredje lät han leva mä.

Han frågade honom Vem han var

Han frågade honom 'vem är din fri?'

'Vår fader Per Tyrssen i Vånge.

Vår moder fru Karin den Stränge.'

'Den språdomen var mig böie

I voren ana her sörens väi.'

'Her fader jag kan inte leva mer

Jag haver hugget min bytter mer.'

Per Tyrssen gäv mig åt smedjan

Råter smida mig järn om smedjan.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"God skal jeg gøre fri synderens
 Jeg skal bygge en bysten og skal
 Den skal jeg bygge på græs
 Den skal mot synder mig være!"

Fra Kain, han kaldes upå bår.

Åtte tit og ni Per Tyrseen går.

Kallen var dens skov.

Men den får nok lov.

Tier ålsten var han en bystens skov

Men, han var værd en den man

Her er et bytels pindskrivelse der påstod at
 udgørelsen er loka. Som synes på øve-
 end stemmes den muntlige beretningen ganske
 vel med skrivelsen og de på pladsen brænd
 er overtygde om beretningens historien

B. Per Tyras

M. 6883:14.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

73.

Grund, så som förfädder bätt på platsen
bedon bröden här och beistelsen gör
i en, fast nummer i något flympod
form.

Vindriames